Adviescollege toetsing regeldruk

Aan de minister van Economische Zaken en Klimaat
Mevrouw ir. H. Herbert
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Onze referentie
MvH/RvZ/ATRBNC0034/2026-U200

Datum
8 oktober 2026

Onderwerp
BNC-advies Herziening Richtlijn beroepskwalificaties, COM(2026)995

Geachte mevrouw Herbert,

Op 29 september 2026 is de conceptversie van het BNC-fiche over de herziening van de Richtlijn beroepskwalificaties (COM(2026)995)[1] voor advies voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). ATR geeft met onderstaand advies aan in hoeverre de regeldrukeffecten, de werkbaarheid en de consequenties van uitvoering, handhaving en toezicht van de voorgenomen herziening voor Nederlandse partijen goed zijn weergegeven in het concept-fiche.

Context

De Richtlijn beroepskwalificaties (2005/36/EG) regelt de erkenning van beroepskwalificaties voor grensoverschrijdende uitoefening van gereglementeerde beroepen. Het doel is de mobiliteit van beroepsbeoefenaren binnen de interne markt te faciliteren. De Commissie heeft op 15 september 2026 een herziening voorgesteld van deze richtlijn als onderdeel van het Skills Portability Initiative (SPI). Digitale, transparante en voorspelbare procedures zijn daarbij middelen om de mobiliteit te bevorderen. Het onderhavige fiche heeft betrekking op deze herziening, die zich richt op de erkennings*procedures*. Lidstaten blijven zelf bepalen welke beroepen zij reglementeren en welke inhoudelijke beroepseisen gelden. De twee andere voorstellen uit het SPI-pakket betreffen digitale, overdraagbare kwalificatie- en vaardigheidsbewijzen (COM (2026) 992) en de erkenning van kwalificaties van derdelanders (COM (2026) 990). Hiervoor zijn aparte BNC-fiches en ATR-adviezen opgesteld.

Inhoud van het EU-voorstel

Het voorstel wijzigt de regels voor de indiening en behandeling van erkenningsaanvragen, de uitwisseling van bewijsstukken en de informatie die lidstaten over gereglementeerde beroepen beschikbaar stellen. De belangrijkste wijzigingen zijn de volgende.

[1] DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2005/36/EC as regards the digitalisation of procedures and recognition of professional qualifications issued outside the Union and Regulation (EU) No 1024/2012

Contact:
Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG
Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG
info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl
Tel: 070-310 86 66

Digitalisering van de erkenningsprocedure. De bestaande Europese beroepskaart wordt vervangen door de European Digital Recognition Solution (EDRS). Deze gemeenschappelijke Europese voorziening ondersteunt het volledige traject: informatie over vereisten, indiening en volgen van de aanvraag, uitwisseling tussen bevoegde autoriteiten en ontvangst van het besluit. De EDRS moet aansluiten op Informatiesysteem interne markt (IMI), digitale kwalificatiebewijzen en de Europese digitale identiteitswallet. Het voorstel voorziet onder meer in automatische controle op volledigheid, ondersteuning bij vertaling en verificatie van bewijsstukken. De nationale bevoegde autoriteit blijft verantwoordelijk voor de inhoudelijke beoordeling en het besluit.

Kortere en beter voorspelbare termijnen. De bevoegde autoriteit moet na indiening sneller laten weten of stukken ontbreken. Het voorstel noemt hiervoor een termijn van een week. Voor afzonderlijke stappen in de procedure en voor informatieverzoeken tussen de lidstaat van herkomst en de ontvangende lidstaat komen bindende termijnen. Ook de voorafgaande toets bij tijdelijke en incidentele dienstverlening wordt ingekort. Bij buitensporige vertragingen kunnen aanvragers aanspraak maken op een compensatievergoeding per dag, met afzonderlijke regels voor vertraging door de lidstaat van herkomst en door de ontvangende lidstaat.

Minder documenten en duidelijke procedurele eisen. Bevoegde autoriteiten mogen in beginsel alleen de bewijsstukken opvragen die in de richtlijn zijn opgenomen. Het voorstel regelt de aanvaarding van digitale kwalificatiebewijzen, het gebruik van officiële EU-talen en vertalingen en de communicatie met de aanvrager. Erkenningstarieven mogen de kosten van de procedure niet overschrijden; kosten van vergoedingen wegens termijnoverschrijding mogen daarin niet worden doorberekend. Voor aanvragers die de EDRS niet kunnen gebruiken, moet indiening langs niet-digitale weg mogelijk blijven. De beoogde gegevensuitwisseling moet voorkomen dat aanvragers dezelfde stukken opnieuw moeten aanleveren.

Notificaties en rapportage. Lidstaten moeten informatie over gereglementeerde beroepen en wijzigingen daarin via het IMI melden. Ook moeten zij erkenningstarieven en wijzigingen daarvan via IMI notificeren voordat deze ingaan. De databank van gereglementeerde beroepen wordt verbonden met de informatie voor aanvragers in de EDRS. Gegevens over aantallen besluiten, uitkomsten en doorlooptijden moeten zoveel mogelijk uit de digitale procedure worden benut voor monitoring, in plaats van afzonderlijke handmatige rapportages.

Samenwerking en gemeenschappelijke opleidingskaders. Nationale coördinatoren en de Commissie gaan werken met jaarlijkse werkprogramma's, opleiding en uitwisseling van uitvoeringspraktijken. Daarnaast verruimt het voorstel de mogelijkheden voor gemeenschappelijke opleidingskaders. Deze kunnen erkenning vereenvoudigen doordat minder individuele vergelijking van opleidingen nodig is. Het uiteindelijke effect hangt af van de kaders die daadwerkelijk tot stand komen en de beroepen die zij bestrijken.

Kwalificaties uit derde landen. Het voorstel past de regels aan voor Unieburgers met een buiten de Unie behaalde beroepskwalificatie. Dit sluit aan op het afzonderlijke SPI-voorstel COM (2026) 990, dat de erkenning van kwalificaties van derdelanders regelt. Voor bepaalde kwalificaties die via geselecteerde opleidingsprogramma's in derde landen worden behaald, wordt automatische erkenning voorzien. Waarborgen voor de kwaliteit en verificatie van die opleidingen zijn daarmee medebepalend voor de werking van deze wijziging.

Appreciatie BNC-fiche door ATR

Het college onderschrijft de positieve inzet in het fiche op toegankelijkheid, een niet-digitale route en het beperken van onnodige bewijsstukken. Het fiche signaleert bovendien terecht verschillen in de uitvoeringspraktijk en digitale gereedheid van bevoegde instanties. De onderstaande adviezen vullen die inzet aan met een nadere onderbouwing van de Nederlandse gevolgen en concrete aandachtspunten voor de uitvoering.

Nederlandse regeldrukgevolgen en onderbouwing van de baten

Nederland kent zowel publieke als privaat georganiseerde bevoegde instanties. Het college merkt op dat het fiche geen onderscheid maakt tussen uitvoeringskosten voor publiek georganiseerde bevoegde instanties en regeldrukkosten voor privaat georganiseerde bevoegde instanties, beroepsbeoefenaren en bedrijven. Daarbij is van belang dat de kwalificatie als publieke of private instantie op zichzelf niet voldoende is om kosten al dan niet als regeldruk aan te merken. Het college adviseert de kosten en besparingen bij bevoegde instanties afzonderlijk in beeld te brengen en te onderbouwen welk deel daarvan volgens de Rijksbrede methodiek als regeldruk wordt aangemerkt. Kosten die daarbuiten vallen, moeten als uitvoeringskosten worden gemarkeerd.

Het fiche schat de Nederlandse baten op circa € 8,3 miljoen per jaar. Het leidt dit af uit 5,03% van de geraamde Europese baten. Daarvan betreft ongeveer € 1,37 miljoen administratieve besparingen voor aanvragers én bevoegde autoriteiten, circa € 6,9 miljoen economische baten van eerdere beroepsuitoefening en circa € 0,08 miljoen werkgeversbesparingen. De economische baten betreffen bijvoorbeeld inkomsten die minder lang worden misgelopen. Het college merkt op dat hogere baten niet hetzelfde zijn als minder (regeldruk)kosten. De Europese raming bevat niet alleen baten maar ook financiële lasten, zoals aanvraagtarieven. Ook deze vallen volgens de Rijksbrede methodiek buiten de regeldruk. Strikt genomen kan daarom het bedrag van € 8,3 miljoen en de administratieve deelraming niet als Nederlandse regeldrukvermindering worden gepresenteerd.[2]

De toerekening veronderstelt dat Nederland gemiddeld dezelfde besparing per procedure realiseert als de Europese raming. Het fiche onderbouwt niet in hoeverre dat past bij de huidige mate van Nederlandse digitalisering, documentvereisten, verificatie en doorlooptijden. Ook zijn de uitgesplitste Europese besparingen voor aanvragers (€ 145,-) en autoriteiten (€ 278,-) samen lager dan de gekalibreerde totaalraming van € 512,50. Het college adviseert in het fiche te verduidelijken welke posten en aannames naar de Nederlandse situatie zijn vertaald. Daarbij kunnen beschikbare Nederlandse uitvoeringsgegevens worden benut en onzekerheden worden benoemd waar gegevens ontbreken. In dit verband is het ook relevant om onderscheid te maken tussen lagere lasten per aanvraag (prijseffect) en veranderingen in de totale lasten doordat meer beroepsbeoefenaren erkenning aanvragen (hoeveelheidseffect). Tot slot merkt het college op dat mogelijke toekomstige besparingen door gemeenschappelijke opleidingskaders in elk geval een kwalitatieve toelichting in het fiche verdienen.

[2] Dit laat onverlet dat uiteraard minder misgelopen baten en minder financiële lasten ook gunstig zijn voor het bedrijfsleven.

Kosten en werkbaarheid van de digitale overgang

De Europese Commissie raamt de centrale IT-kosten op EU-niveau en stelt dat lidstaten geen eigen systeem voor de Europese werkwijze hoeven te ontwikkelen. Nederlandse instanties zullen naar verwachting wel kosten maken voor aanpassing van werkprocessen, aansluiting van bestaande registraties en opleiding. Het fiche stelt dat deze kosten zich naar verwachting terugverdienen, maar bevat geen indicatie van de eenmalige Nederlandse lasten of verschillen tussen instanties. Het college adviseert daarom het aantal betrokken instanties en hun digitale uitgangssituatie in beeld te brengen en daarbij, voor zover mogelijk, een indicatie te geven van overgangskosten en structurele effecten.

De inzet op hergebruik van gegevens en een toegankelijke laagdrempelige voorziening is in het fiche beschreven. Het college adviseert dit hergebruik en de toegankelijke voorziening concreet te toetsen bij aanvragers en bevoegde instanties, waaronder kleinere instanties en gebruikers die niet digitaal kunnen handelen. Het college acht het van belang na te gaan of aansluiting van nationale registraties op EDRS en IMI dubbele handmatige invoer en herhaalde bewijsverzoeken daadwerkelijk voorkomt. Ook moet duidelijk zijn welke gegevens instanties moeten aanleveren voor tariefnotificaties en of bestaande tariefinformatie kan worden hergebruikt. De notificatieplicht rust volgens het voorstel op de lidstaat. Uit het fiche blijkt niet of er eventuele aanvullende verplichtingen voor private instanties zijn en wat de regeldrukgevolgen daarvan zijn.

Termijnen, informatie-uitwisseling en compensatie

Het fiche is kritisch over de uitvoerbaarheid van de kortere termijnen en de compensatievergoeding bij overschrijding. Het college deelt het belang van die uitvoerbaarheid voor de werkbaarheid van burgers en bedrijven. Het adviseert om met de betrokken bevoegde instanties na te gaan of de nieuwe termijnen haalbaar zijn voor automatische erkenning, het algemene erkenningsstelsel en tijdelijke dienstverlening. Daarbij kan per processtap de benodigde handelingen, afhankelijkheden van andere instanties en beschikbare uitvoeringscapaciteit in beeld worden gebracht. De inzet in het fiche om termijnen bij een volledig dossier te laten ingaan en bij noodzakelijke handelingen van de aanvrager te pauzeren, vraagt om deze concrete uitwerking. Daarbij moeten de digitale gereedheid en benodigde overgangstijd worden betrokken.

Indien de voorgestelde vergoeding wordt aangenomen, moet de uitvoering voor aanvragers eenvoudig (werkbaar) zijn. Het voorstel bevat regels voor melding via de EDRS, toerekening van vertraging en betaling op verzoek na afronding van de procedure. Het kent daarnaast verschillende drempels voor de lidstaat van herkomst en de ontvangende lidstaat. Zodra de drempel wordt overschreden, telt de vergoeding vanaf de eerste dag na het verstrijken van de termijn. Het college adviseert in het fiche te verduidelijken (of in de onderhandelingen om verduidelijking te verzoeken) waar de aanvrager het verzoek moet indienen, welke instantie dit behandelt en betaalt en hoe de benodigde gegevens uit het digitale dossier worden benut. Het college merkt op dat voorkomen moet worden dat de aanvrager de vertraging zelf opnieuw moet reconstrueren of bewijsstukken moet overleggen die al beschikbaar zijn.

Advies over het BNC-fiche

Het college adviseert de volgende punten in het fiche en de Nederlandse onderhandelingsinzet op te nemen:

1. **ATR adviseert om de Nederlandse regeldrukgevolgen in beeld te brengen conform de Rijksbrede methodiek. Daarbij moet inzichtelijk worden gemaakt hoe de door de Commissie gehanteerde gemiddelde besparing zich verhoudt tot de Nederlandse situatie. Duidelijk moet worden in welke mate de regeldrukgevolgen eenmalig of structureel zijn, wat de onzekerheden zijn en welke gegevens ontbreken.**
2. **ATR adviseert om het aantal betrokken Nederlandse bevoegde autoriteiten en hun digitale uitgangssituatie in beeld te brengen. De verwachte terugverdientijd moet worden onderbouwd met daarbij een indicatie van overgangskosten en structurele regeldrukbesparingen, vooral voor kleinere instanties. Op basis hiervan moet de benodigde voorbereidingstijd en ondersteuning worden bepaald.**
3. **ATR adviseert om bij aanvragers en bevoegde autoriteiten te toetsen of gegevenshergebruik in de EDRS en in aangesloten systemen dubbele invoer en herhaalde bewijsverzoeken voorkomt. Daarbij moet duidelijk worden of ook de niet-digitale route bruikbaar blijft. Verder moet inzichtelijk worden welke extra gegevenslevering nodig is voor tariefnotificaties en wat de eventuele aanvullende regeldrukkosten hiervan zijn.**
4. **ATR adviseert om de haalbaarheid van de nieuwe termijnen voor automatische erkenning, het algemene erkenningssysteem en tijdelijke dienstverlening te toetsen. Per processtap moet duidelijk zijn wie moet handelen, wanneer de termijn begint en wanneer deze wordt onderbroken. Voor het geval de compensatieregeling wordt aangenomen, moet uitgewerkt worden hoe de aanvrager eenvoudig om een vergoeding kan verzoeken en hoe vertraging en betalingsverantwoordelijkheid worden vastgesteld.**

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris